

Maska

Vážení přátelé,

ve hře Švestka, kterou vy uvidíte po přestávce, a kterou diváci Cimrmanovy kočující společnosti shlédli prvně o Velikonocích roku 1912, použil Cimrman jednu scénickou novinku, a to hereckou masku. Byl to bezesporu důsledek jeho cesty do Japonska. Cimrman navštívil Zemi vycházejícího slunce jako dealer firmy Nerez Trutnov, která vyráběla jídelní příbory. Měl za úkol přesvědčit Japonce o výhodách požívání pokrmů vidličkou a nožem.

Pro tento účel si nacvičil vtipný výstup, který předváděl v tokijských restauracích. Nechal si přinést dvě misky rýže, psací stroj a šachové hodiny. Stiskl časový spínač a předvedl, jak neúměrně dlouho trvá, požívá-li se rýže tyčinkami. Pak uvedl v chod druhý hodinový stroj a během několika sekund zhltnul obsah druhé misky nožem a vidličkou. V ušetřeném čase usedl k psacímu stroji a napsal báseň. Tu potom užaslým hostům restaurace přečetl.

Přestože tyto básně nebyly umělecky na výši, vždyť často vznikaly během jedné minuty, že, a přestože byly v češtině, sklízeli od stolujících Japonců uznalý potlesk. Pro zajímavost aspoň je dnu z nich vám přečtu:

Jamaha, Jamaha,

s tyčinkami námaha.

Fudžijama, Hiro, Hito,

příbor Nerez rychle sní to.

Okinava - Trutnov - Kurily,

tora, tora, tora.

Během svého pobytu v Tokiu, navštívil Cimrman i tradiční Japonské divadlo Nó. Kde mužští herci předvádějí ženské postavy pomocí masek. Po návratu do vlasti se mu tato inspirace velice hodila. Čelní protagonista jeho hereckého souboru - Ota Plk, který ženské role po léta v jeho hrách ztvárňoval, stal se totiž s ubíhajícím časem prakticky nepoužitelným, neboť na jeho povadlou tvář, plnou hlubokých vrásek a vysokých bradavic, bylo každé líčidlo krátké.

Cimrman se proto rozhodl vyřešit problém maskou. Ukázalo se, že maska přináší řadu výhod. Jeden herec mohl v jediném představení rychlým střídáním masek zastat několik ženských rolí. Takto sehrál Ota Plk například šest žen Jindřicha VIII. a všechny veselé paničky Windsorské. Z dámských masek si Cimrman postupně vytvořil celou kolekci, kterou vlastně pokryl základní ženské charakterové typy.

Každá maska dostala své jméno. Tak tam například byl Nevinný kvítek, Blbá Julča, Děvče s doličky, Děvče s doličky od neštovic, Stará panna, Mladá panna, Surová Marta, Jana z myslivny, Jana z Arku, Dáma s kaméliemi, Dáma s migrénou, Chudokrevná Soňa, Vzpurná Anežka, tady snad jednu poznámku - tato maska trochu dusila, takže herec pod ní vydržel sotva hodinu, proto jí přezdíval i Anežka hodinová vzpurná. Kolekci masek uzavírá Šilhavá Olina,

Pavlína diblík a Mužatka Irma.

Tyto masky se nakonec proslavili jinde než na jevišti a spíše v negativním slova smyslu. Cimrmanův sklad kostýmů a rekvizit byl totiž těsně před první světovou válkou vykraden proslulou bandou Zeno Fifky, která využila kostýmů a škrabošek ke své trestné činnosti. A tak v dobovém tisku můžeme číst smutné titulky jako Nevinný kvítek znásilnil nezletilou, nebo Šilhavá Olina trefila omylem svého komplice, nebo Jana z Arku přepadla listonoše z Dobrušky, nebo konečně Do trezoru Agrární banky se úspěšně protunelovala Blbá Julča.

Já Vám děkuji za pozornost.